

ԱՆԱԾԻՏ

2 4 4 7 6 U , U 8 U 0 7 6 U 3

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱՎԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

E. SUST

49714 1903

師車

**ՊԷՏՔ Է ՍԳՆԵԼՔ
ԶԷՅԹՈՒՆՑԻՆԵՐՈՒՆ**

«Առնախօսք»-ի գերջին թիւով կը հրատօրէի հայ հասարակութիւնը ուշադրութիւն դարձընելով Զէնթեոնի Կրթբնութեան տնօրէն կազմութեան զբաղ եւ անդիշտ օգնութեան հասնելի : Ուրախ եղալ ինքանապէս թո՛ւ պ. Զեքիայի, ու միեւնոյն աստի՛ն «Փրննիկ»-ի հրատարակութեանէն ազդուած, միեւնոյն հարցը հրապարակել իրաջրած եւ՝ հանգանակութիւն բացած է՝ կը թուամ որ արտասանմանին եւ. Կովկասի բոլոր հայ թերթերը միեւնոյն հրաւերը պիտի ուղհեն իրենց ընթերցողներուն որպէսզի համագանակութիւնը յապի լուրջ գումարի մը եւ միևնապէս ընդ միշտ այդ հարցը խօծուած նկատուի :

Պ Զեբալսկի կը յայտարարէ թէ, հաւաքուած գումարները մտադիր է փնջն փակ իր անունով ուղարկել Պոլսոյ պատգամաբարներն, որպէսզի Հէկթուս զբոսեցող լաւիկացուին որբանոցի մը ղեկավարը։ Պ Զեբալսկի պաղտաբարներն, զորոնք մ'ընտրուիմ, չկը բարձնւիմ քի կողմէ անձնապէս հաւաքուած եւ պատրիարքարան զրկուած գումար մը կրնայ կախածնել իտիլ թուրք կատարարութեան եւ որոշուած նպատակներն համար անոր զորոճածուի կարող է արգելադնել հաշիւային Սյա նկատումն աչքի առջեւ։

հենց նախորդ է որ ես բաւազօրյն ու յարմարաւ
զօրն անպէտք որ զգուշանայիք կեցողոնանային
Փարիզի Հայոց քանանային ժող. եւ անոր ձեռն
քով զբնակէին Զէյթուն: Փարիզի հայ գաղթաւ
կանոններն ապա աստեանկան քահանային կողմէ
զբնակ. ան ինչ որպէս յարմարանան զգալիս քիւր
էր իր ազգոյնման յատկացումն զգուշ. մը աւ
ոսնէց ո թէ է փնտռել իրենց կրնաւ իր անգը
հասնիլ տե. ինչ Եւրոպականին ձեռնայն: Եւ Ձերազ
պիտի փնտռեալ ինչ անպէտք իր ձեռքով հաւ
աքըւնն զոսմաներն: Եւ յամենիւ Վանաձոր
կարէ յապարհանիլ:

[illegible]

այդ գումարը ձեռացնել) կամ նոյն իսկ եթէ գոնէ արդէն ձեռք ձգուած գումարը պայտաօրի միջոցին իր տեղը հասած եւ իր նպատակին յատկացուած ըլլար, այսօր Ձէյթունը ձեռք կարկառեալու ստիպուած չէր մնար, եւ ամբողջ ազգը ուրիշ կացութիւն մը, ուրիշ դերք մը կ'ունենար: «Բարեգործութիւնը գովելի է եւ օգտակար, բայց յի բաւե՛ր՝ ինկած ազգ մը վերականգնելու համար: Ինկած ազգի մը համար էականը պայքարն է, եւ իր ամէն տեսակ ուժերը նախ եւ առաջ ատար պէտք է յատկացուն: Նոյն իսկ այս վայրկեանին, կոչուած ընելով հանդերձ իմ հայրենակիցներու որպէսզի Ձէյթունի որբերուն կեանքն ու կըրթութիւնը ապահովուի, երբեք չեմ մտածել թէ ատի մեծագոյն ու միակ գործն է զոր մեր ժողովուրդն ունի կատարելու: Մեծագոյն ու միակ գործը կը կայանայ ապահովելու կեանքը այն անասնման որբին որ հայ ազգն է: Բայց այդ էական գործին մեր բոլոր ուժերը նուիրելու անհրաժեշտութիւնն ընդունելն ինքի չ'արդիւր որ ուշադրութիւն դարձնենք նաեւ քուր հայ որբերուն ու մանաւանդ Ձէյթունի որբերուն թշուառ կացութեան վրայ եւ անոր գարբառն առնելու համար կատարենք մեր պարտականութիւնը:

Բարեպատեհ զուգարդութեամբ մը ճիշդ այս օրերս լոյս տեսաւ «Ձէյթունցի» ստորագրող եւ Ձէյթունի պայքարներուն շատ անգամեր մասնակից եղած ծերունի Ձէյթունցիին «Ձէյթունի պատմութեան» երկրորդ հատորը, որ կը նկարագրէ Ճաւրոսի արծաւեքոյնին ներկան, 1895ի պայքարը մանրաւ մասնօրէն եւ շատ կենդանի ու շանկեկան գոյներով կը վերապատկերացնէ եւ Ձէյթունի տնտեսական ու քաղաքական կացութիւնը կը պարզէ: Անկէզ՛ծ, բնական ու պարզօրէկ սեռով մը գրուած այդ մեծապէս օրտաւարձ գիրքը, — որու մասին աւելի ընդարձակօրէն պիտի գրեմ մօտեք «Անահիտ»ի մէջ. — հարձէ որ կարգացուի լուրը Հայոցմէ. — անոր ընթերցումը շատ բան պիտի սորվենք թէ՛ Ձէյթունցիներուն հիմնալի քաղութեանը վրայ, թէ՛ մեր արտասանմանի յեզ. «Վարէշներու անպարտաճանաչ ընթացքին վրայ եւ թէ՛ ամբողջ ազգին յանցաւորութեանը վրայ հանդէպ Ճաւրոսի կարեւորութիւնը: Այդ ընթերցումը պիտի նպաստէ նաեւ ցնցելու մեր ժողովուրդին այժմեան ան-

տարբերութիւնը, պիտի մեղի զպացնէ՛ աւելի հզօրապէս քան ուրիշ օ եւ է կոչ՝ մեր պարտականութիւնը Ձէյթունի հանդէպ, — ու Ձէյթունի որբերուն ի նպատակ բացառած հանգանակութեան լուրջ արդիւնք մը ունենալուն վրայ պիտի ազդէ խորապէս:

Գրքին ամենէն սիրուն էջերէն մէկը կը կազմէ այն ուր հեղինակը կը յիշատակէ Յըր-նուզի վանանայր գիւցաղանական Բարթողիմէոս վարդապետին ճառը՝ 1895ի վեհմ օրերուն Ձէյթունցիներն ի պայքար հրաւիրելու համար արատաւնուած: Եստեղ կ'արտասուեմ այդ ամբողջ ճառը, որ աւելի գեղեցիկ է իր վայրենի պարզութեանը մէջ քան օ եւ է ըսե-թեւած որ հայերէն լեզուով գրուած ըլլայ երբեք:

«Ժողովուրդ, մինչեւ հիմա մեր գիւղացիք շատ պատերազմ մղեր են Թուրքին դէմ. ինչ բանի համար, գիտե՛ք... Եւ ըսեմ ձեզ՝ ուրիշ բանի համար չէ, այլ՝ ազգի, օրէնքի, Հայու հոգի ապատութեան համար. բայց մեր թշնամին լման մը չկցանք ջնջել. ասոր համար պէտք է որ մեր այս պատերազմը անցնալ պատերազմներու շնամեցնենք. օտարիկ շատ մեծ է եւ վերջինն է վասնզի բոլոր ազգին աղա-տութեանը համար պէտք է պատերազմինք. այս անգամ ամէն մարդ մեռնիլը, ջարդուբուրդ ըլլալը աչքը թող առնէ. ասկէ ետքը մեռնինք Հայու համար, ապրինք Հայու համար: Եթէ այս անգամ յազթանակը մերը ըլլայ՝ բոլոր ազգը ազատած պիտի ըլլայ: Եթէ՛ Աստուած մի արտացէ՛ յաղթութիւն՝ մարտիրոս կ'ըլլանք, բայց եւ այնպէս ազգը թշուառ կը մնայ:

«Այսպիսի պատերազմի մէջ ինչպէս վար-ուիլ պէտք է գիտե՛ք՝ որպէսզի ազգը չկոր-սուի ու ազատութիւն գտնայ. ինչպէս որ ա-նօթի առիժ մը կ'ելլէ իրեն որսը գտնելու համար կը պարտի եւ երբոր գտնայ՝ ուժով մը վրան կը վազէ, անոր պէս գուցէ ալ թշնամիին վրայ յարձակելու էք, այս լաւ գիտե՛ք: Թուրք չպայանած մեռնողը ոչ մարտիրոս կը ռեպուէ, ոչ ալ Արքայութիւն կրնայ երթալ, ոչ ալ ազգը կը սեպուի: Աշխատեցէ՛ք մէկ հաս աւելի սպունկելու:

«Եթէ ամէն մարդ իմին ըսածին պէս պա-

տերազմի, մենք անպատճառ կը յաղթենք թշնամին, ասոր մասին հոգ մ'ընէք :

« Բայց եւ այնպէս զիտաց ըլլաք որ մարդ մը այրկպիտի պատերազմի մը մէջ յաղթող չկրնար ըլլալ՝ եթէ Քրիստոսի վրայ կ'ստորեալ հաւատք չունենայ . անոր համար է որ ամենուրեք ահա կը խօսիմ, պէտք է որ լման հաւատք ունենաք :

« Այս ալ կը պատուիրեմ ձեզ . ամէն մարդ, էրիկմարդ, կնիկմարդ, ծեր եւ պառու, երիտասարդ թէ օրիորդ, մինչեւ փոքր մանկունք, ամենեք ալ պէտք է զինուիք . հրացան, ռննեցողը՝ հրացան, ատրճանակ, դաշոյն ունեցողը հաշոյն, երկսայրի ունեցողը՝ երկսայրի, վեցհարուածեման ունեցողը՝ վեցհարուածեման, այս վերոյիշեալները չունեցողը՝ հետեւեալ քործիքներով՝ քաւակաւանան, հատոցով, կացինով, մանր գանակով, շամփորով, փետատով, մանգաղով, մանր հատոցով, քերով, մինչեւ անգամ Կուրծով, գինեւեղէ՛ք . որ ժամանակ որ թշնամիին խառնութեմը՝ արագ-արագ փոքրելին խոթիցէ՛ք, թշնամուսն աղիքները դուրս թափուին, ամենեւին մի՛ վախճա՛ք . Քրիստոս մեր կողմէն էօարդէն գիտէք որ Թուրքը Վաֆուկոտ կ'ըլլան, ասոր համար բնաւ չմտածէք մենք ուժով կ'ըլլանք :

« Ահա Յուստարան . Քրիստոս կ'ըսէ՝ Ով որ գինք ինծի համար կը կործնցնէ, անկալ կ'սպասի . ով որ զինք չմտնիժ ըսելով պաշէ, անիկայ կը կորսուի » : Հիմա հասկցա՛ք . Քրիստոսի խօսքէն զուրս չեք ելլեր եւ ազգն ալ կը փառաբորուի ու կը մեծնայ, Հայն ազ արքայ կուրծին կը խալըսի :

« Հիմա մենք պատուէր մ'ալ տւծիմ՝ ձեզի . Հրացանաձգութեան ատեն լաւ նշան տե՛ք, մի՛ արտորնաք, կաքաւի որսի նետելով պէն նետեցէ՛ք, ու հետուէն մի՛ նետէ՛ք, շատ մօտէն նետեցէ՛ք, որ հրացանի ծովը կապարէն նետ փորը մտնայ Վեր Ձէյթունի կոնիներէն ապա պէն կ'ըլլային, չէ՛ որ պապեանկան բողոքու թիւն է՝ Բթէ մոռցած չէք ահա տիկնաբաւով եալ կը պատուիրեմ, մօտէն ըլլայ . հրացանաձգութիւննրդ... »

Հեղինակը այս ճառին բնագիրն ալ նրատարակած է՝ Ձէյթունի բարբառով . ահա հատուած մը .

« ... Ինչի վոխտ ուր տուչուներն խառնվընքնը հրմմրն չապըն չապըն փերերը խեթիցէք, խեթիցէք, հանիցէք . աղքէնը մաղմղըրը դօրս վիդիցէք . հէյ մի վախէք, Քրիստոս մեր պէնն է . զաթը գիտէք ուր Թուրքը լէխիկ, ու կուներ . էօթիւր համոյ, հէյ մըթք մէնէք . իսժեովէ կ'ըլլինք » :

Ի՛նչ ջըղուտ. կտրուի, ամուր լըղու, լըղու, մը ուր բառերը երկաթէ կըսկներու մէջ կը թուին կաղապարուած ըլլալ, սեղմուած ակունքաւ մէջէն արձակուած :

Ամբողջ գիրքը լեցուն է այդ արի լեռնակաւներու պողպատէ հոգին ցոլացնող զմայելի մանրամաս, ու թիւններով, Բայց գիրքն աւարտելէ յետոյ . մարդ անհուն տիրութեամբ կը համայնուի, « մոռանում » ի՛նչ հին Հայտ թննէն դարերով « մաքսող » Հայութիւնէն այդ ափ մը կտրիճները միայն մնացիւր են որ պահպաներ են վաղնջաօնն քաջութեան հին աւանդու թիւնը՝ միջնադարէն անդին՝ բնական բեծիմ կրկնէր է Կոստանդնուպոլսի մեր խեղճ Յոզսէօրդը՝ Երկրաբանական զննութեամբ մը . Ուրիշ տիրութիւն մըն ալ, աւելի ամօթալից, Կը զգայ միջքէ, երբ քրիստոսի ձէյթունիցի տնտեսական ոգը ալ կացութիւնը կը նկարագրէ՝ մասնաւոր Սոյ պայքարէն . ի վեր, եւ մասնաւորապէս այն տողերը ուր Մարաշիէ հայ բժիկի մը ճիւղադային դաւաճանութիւնը կը պատմէ . Ահա այդ տողերը .

« ... Որովհետեւ մեր լեռնապատի քարերը մեզ հաջ չեն, քարս արտաբուած ենք մեր տնտեսական աննախաճիւղի վիճակին մէջ ապրել . Եթէ բարբարոս ազգայինք ձէյթունի վրանալը բարեւոյնը նպատակով իրենց ջանքերը չխնային, ձէյթունցին խեղճ եւ ոգրուելիկացութեան մէջ չապրէր . Եթէ մի քանի կէտեր մեր բարեբաւները ի նկատի առնեն եւ դորադրին . ձէյթունցին բաւական կ'օգտուի թէ նիւթապէն եւ թէ բարոյապէն : Մին ախճ օր, ձէյթունի մէջ երկաթի գործարան մը բացուի . որով տեղւոյն ժողովրդին մէջոց կը տրուի իր նիւթական ըստ կարելւոյն ապահովել . երկաթը թէ առատ է եւ թէ լաւ . Երկրորդ՝ գինիի գործարան մը բանալ ձէյթունի մէջ . ձէյթուն ունի 21 տեսակ պատուական խաղող, միթէ՛ չէ

կարելի առնանց մի օրոտ եւ նամարենի գինին հե-
նե ու պէս ազնիւ գինի պատրաստել, մինչ-
դեռ տեղացւոց պատրասած պատուական դի-
նին երկար չցիմանար, Թէեւ Զէյթունցի
պանդխտութիւնը չսիրեր, եւ այդ շատ գովե-
լիէ, որովհետեւ Զէյթուն ի հարկին կտրեճի
պէտք ունի, բայց լաւ կ'ըլլայ, իբր տնտես-
կան կացութիւնը բարեօքելու համար, մի
քանի ուշիմ պատասխներ եւ որպէս խրկուին
երկաթագործութիւն, գինեգործութիւն եւ
կաշկերծութիւն սորվելու: Անոնք դարձեալ
վերագտնալով իրենց հայրենիքը շատ օդ-
տակար ծառայութիւններ կրնան մատուցա-
նել: Ուրիշ հարց մը՝ Զէյթունի զարդաները
տեղեղական ընելու համար, որովհետեւ հաս-
տատ եկամուտ չըլլալով՝ երբեմն շարունա-
կութիւնը կ'ընդհատուի, խորհուրդ կուտամ
կրթաւէր ազգայնոց Զէյթունի մէջ՝ բազմիք
մը բանալ, եթէ միայն հազար ոսկի ծախսուի
լաւ բազմիք մը կարելի է շինել եւ Զէյթուն
ջուրով ու փայտով առատ երկիր մը ըլլալով,
կրնայ այդ հաստիքով դատաստները ապահով
կերպով ապրեցնել: Գաղաքը կը բազկանայ
1500 տունէ:

« Ուստի կոչ կ'ընեն ներկայիս ազգաւոր
բարեբաւոց այս ծրագիրը իրագործել, եթէ
բարեբաւք կամին՝ կարող են այսպէսով մեծ
ծառայութիւն մատուցած ըլլալ մեր ժողովուր-
դին: »

« Պատ. ընթերցողաց մէջ գուցէ ցանկանա-
նայսպիսիներ, որոնք առարկին թէ Զէյթուն-
ցին ինքն իր գլխուն ճարը թող գտնէ եւ
գուրսն օգնութիւն չսկսնակէ: Բայց ինչպէս
վերջ ինչեցիք, Զէյթունցիք ներթապէս ան-
կարող են, բառին բուն նշանակութեամբ աղ-
քաւ: Ինչպիսի առաւել կ'ընէ՝ Հաւր սպիւ հա-
կիթ չէ կարող ածել: »

« ... Թերեւս ընթերցողք պիտի զարմանա-
նայր ըսեմ թէ Զէյթունցիք բոլորէն ալ պուրկ
մնայած են: Եւր Զէյթունցին հիւանդանայ,
առնելիցը կը կանչեն, նա կուղայ եւ չորս
օրու թոշկութեան աւետարան եւ օժարատեա-
տաքիքը կարողալէ յետոյ կը մեկնի: հիւանդը
առոր վրայ թեթեւցայ ըսելով կը քաջալերուի
եւ օրըստօրէ կ'աղէկնայ, թէեւ ոմանք ալ կը

մեռնին, եւ այս վերջիններուն համար ալ կ'ըսեն -
Անոյր իկիւք մեռով (ձապատագիրը այսէ եղեր): »

« Զէյթունի մեծամասնութիւնը համարիտ
էր բոլորէ մ'ունենալ նախապաշարութենքնքէ,
զերծ մնալու համար, եւ այդ առթ, ւ 1890ին
գրեց Սարաշու կառավարիչ Սայի փաշային,
որ իրենց խնդիրքին համեմատ անոնց զրկեց
Սարաշարնակ Այնթապցի ձէքիմ Ապուճան
հայ բժիկի մը, որ զորոյմ ալ էր փաշայի կողմէն
Զէյթունցիք ու եւ զմաս մը հասցնելու համար,
եւ սոյն տխմար եւ տաճկամու բոլորէն գոր-
ծածած գեղերէն հինգ հարիւրէ աւելի անմեղ
մասնակներ զոհ դացին քիչ ժամանակի մէջ
(մահաբամաթութիւնք տես) « Զէյթունի ներկ -
եւ անց » Ա. հատոր, երես 152)

« Անա այս աշխատի եւ մահաբեր զէպէն
յետոյ Զէյթունցիք բոլորէ ունենալու նպատա-
կէն եւ կեցան, Սայի ոչ բոլորէ կայ Զէյթուն-
նի մէջ եւ ոչ ալ դեղարան, բաց ի մի քանի
նախնի վերաբուժներէն: »

« Բայց եւ այնպէս որքէն բոլորէ խնդրող-
ներու թիւը մեծամասնութիւն կը կազմէ, ըսե-
լով թէ հիւանդանոց համար բոլորէ պէտք է իսկ
հոգեւոր միջնարարութեան համար՝ Տէր պապա-
(քանանայ): »

« Զէյթուն ոչ թէ միայն բոլորէ կը կարօտի,
այլ նաեւ առաջին հիւանդանոցի մը: Զէյթուն
իւր գիւղերէն զոքի հանգիւրէ կը պարունակէ
իւր մէջ 2370 տուն զուտ հայ. ի չորս չու-
նենայ մի հիւանդանոց: Ո՛րք ոչ կարիներն
հասակին չառած՝ կը յաւննուին սեւ հողից
նիւսպաններ չզոյտեթեան պատճառ: »

Այս առիթը հսկայ ապտակ մըն են զոր
այեւոր Զէյթունցիքն կը փակցնէ մեր ամբողջ
ազգի երեսին Զէյթունը, մեր զատիւը պահ
պտտող Զէյթունը, մեր թանկը յուսանատու
թեան մէջ շտգացող միակ նշոյլը, կ'աւտե-
հիւանդանոցի մը, կարօտէ իր տնտեսական կա-
ցութիւնը բարեօքելու համար քանի մը ասոր
բազան միջոցներու գործադրութեան կարօտ
էր օրքերուն համար տեւական ու չորս չա-
տատութեան մը ինկնարկութեան, — եւ մեր
ժողովուրդը պէտ մինչև ըստ չէ կատարած
իր պարտքը: Ասի անհաւատալի պիտի թուէր.
օտարներուն, եթէ գիտնային: Ստարները պիտի
թքնէին մեր երեսին եթէ իմանային այդ խաղ-

քու թիւնր: Մենք կ'ուզենք որ օտարները մեզ մշարդեն: քոյց յարգուելու համար պէտք է որ արժանի ըլլանք յարգանքի: ուսպէս վաւարելով հանդէպ Զէյթունի, մեզ յարգանքի անարժան կարգուցած կ'ըլլանք:

Ջանաք գէթ այժմ թէպէտ ո'ւշ, — դարմանել մեր յանդանքը, սրբել մեր ճակտէն այս ունեւորներ արտաքին Պետք է որ Զէյթունի որ րիբուն ի նպատակ բացուած հանգանակու թիւնէն ձեռնալ գումար մը այնքան կարեւոր, որ հնարաւոր ըլլայ անով ոչ միայն որ րանոց մը հաստատել այնպէզ, այլ եւ հիւանդանոց մը: Հիւանդանոց ու որքանոց հաստատելը «քաղաքական» գործ մը ընել չէ, թուրք կառավարութիւնը արգելք յարուցանելու ու եւ իրաւունք չի կրնար ունենալ: Նոյն իսկ իթէ արգելք յարուցանել ուզէր, եւրոպական տէրութիւնները, — որոնք 1895 թ Զէյթունի հաշտութեան գաւազնիքը վաւարացնելով իրենց մասնաւոր պետականութեան տակ առին Զէյթունը: — վատահարար պիտի օգնեն մեզի որպէսզի այդ ծրարքը իրաւորութիւն ուրիմն առանց ու եւ վարանման թողոր դասակարգի Հայերը պարտաւոր են մնալ: Նակցիլ այս նախաձեռնութեան, — իմով քանի մը Զէյթունցի պատանիներ եւրոպականութիւն, գրեթէ անթիւն եւ կաշիգործութիւն սորվելու համար» եւրոպա զրկելու գաղափարին, դոր կ'առաջարկէ «Զէյթունցի», առի շատ զիւրաւ կրնայ իրականանալ: մեր հարուստներէն — մանաւանդ Ռուսահայ — կան շատեր որ աղքատ ուսանողներ եւրոպական համալսարաններ կը զրկեն իրենց օգնութեամբ, արդ ոչ մէկ հայ ուսանող այնքան արժանի չէ օգնութեան, որքան Զէյթունցի պատանիները: մեր հայ հարուստները կրնան անմիջապէս նկատողութեան առնել այս կէտը, եւ իրենց պարտքը կատարել: «Եւրոպայի հայ Ուսանողաց Միութիւն»ն այլ կրնայ, եւ պարտի, այս խնդրոյն վրայ ուշադրութիւն դարձնել եւ իր աջակցութիւնը նուիրել այս գործին:

Ապուհան մը «հրէշ» անուանելով մեր խիղճը թիթիկ ցուցած շնքը ըլլար: Ամբողջ հայ ազգը ԱՊՊԻՃԱՆԻՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱՄԻ Կ'ԸԼԱՅ, եթէ շարունակէ իր անտարբերութեանը մէջ յամենալ հանդէպ Զէյթունին, որովհետեւ պարագաներ կան ուր անտարբերութիւնը այնքան ոճիւրդործ է որքան դաւաճանութիւնը:

ԱՐՇԱԿ ԶՊԱՆԵԱՆ

ԱՍՏՂԸ

— 0 —

վառարանին դէմ նստած առանձին,

— վախ հընոց ես ալ, անոր մըտերիմ: —
Երբ խօլ փախուտը կը զիտեմ վառ բոցին,
Հոգի ոյր թըրիշքը կը յիշեմ, եղբայր իմ:

Երբ, մըտածկոտ, կուգամ նըստիլ ծովուն զէմ,
Որ խառնուի մորմոքս անոր ծըփանքին,
Ուրեաններուն փշրելիլ կը զիտեմ,
Եւ փշրումը կը յիշեմ, ա՛խ քու կեանքին:

Վերջալոյսէն ըստփախք մը կը յուսամ.
Բայց կը մարել անոր անուշ շողն ալ շուտ:
Երբ կը քաշուի կ'երթայ արեւը փարթամ,
Եւ կը յիշեմ մարիլը քու աշքերոզ:

Արեւին տեղ՝ աստղեր հիմա կը փայլին
Երկընթին ահ կամարին վրայ անսահման.
Կը հիւսնամ սա մէկուն քաղցրը ցոլքին:
Աստուած, կ'ըսեմ, այդ բոցն եղբորս նըման:

Հոգի՛դ է ան անշուշտ, եղբայրս, որ իրեն
Կը քաշէ, միշտ իմ նայուածքս արցունքոտ.
Եւ կը ժպտի ինձ անհունին խորերէն,
Ու կը հաւատամ թէ երջանիկ ես դուն հաս:

ՈՍԿԻ Ս. ԶՍՔՐԵԱՆ

Պիկ Բուլ

